1.miesto / III. kategória (15 – 18 rokov)
Miriam JALČÁKOVÁ (15 rokov)
CZČ sv. Juraja, Sovietskych hrdinov 819/111, Svidník

Keď šport pomáha

Klára sa ponáhľala domov, aby nezmeškala novú časť svojho obľúbeného seriálu. Doma prehodila bundu cez stoličku, školskú tašku šmykla do kúta, siahla po balíku s čipsami a rozvalila sa pred televízor na gauč.

Nehybne sedela pred televízorom, chvíľami si dávajúc plnú hrsť čipsov do úst. Bola taká zaujatá dejom, že si nevšimla, že mamička chodí hore-dole po obývačke, chvíľami pozrie na Kláru, akoby jej chcela niečo povedať, a potom zase pokrúti hlavou.

Keď naskočila reklama, podišla k televízoru a vypla ho.

Klára sa strhla. „Haló! Seriál ešte neskončil!“

„Ja viem,“ odpovedala mamička pokojne. „Neboj sa, len ti niečo poviem, a potom ho zase zapnem.“

Klára netrpezlivo zahniezdila na gauči. „No?“

„Vieš,“ začala mamička, „už dávnejšie som si všimla, že tráviš príliš veľa času pred televízorom. Zapneš ho, len čo prídeš zo školy, a vypneš ho polhodinu pred spaním, aby si si spravila úlohy.“

Klára neurčito pokrčila plecami.

„Mohla by si mať nejakú záľubu, čo ti bude vypĺňať voľný čas.“ Mamička pozrela na Kláru, ako prevracia oči. „Nehovorím, že by si sa mala zapísať na nejaký hudobný nástroj alebo čo. Kedysi si sa veľmi rada bicyklovala. Cestná cyklistika, to bolo tvoje šťastie. S kamarátkami si premávala ulicami rýchlosťou áut a domov si sa vracala strapatá a vysmiata. Prečo sa to zmenilo?“

Klára zase pokrčila plecami. „Ja neviem, proste ma to už nebaví.“ V duchu počítala minúty do konca reklamy.

„A čo by ťa bavilo?“ spýtala sa mamička.

„Ja neviem,“ odvetila Klára podráždene. „Baví ma telka. Nijako ma to neobmedzuje a do školy sa pripravujem poctivo, tak nechápem, v čom je problém.“

„Problém je v tom, že je to nezdravé. Viem, čo si myslíš. Zase nejaká opakovaná fráza od nudných dospelákov. Ale myslím to vážne. Krivíš si chrbticu, veď sa pozri, ako sedíš.“ Ukázala na Klárinu krivú polohu. Klára sa podvedome narovnala. „Navyše si kazíš oči a keď budeš naďalej jesť tie somariny,“ ukázala na nevinný obal od čipsov, „budeš priberať. Vážne by si mohla porozmýšľať nad nejakou záľubou, ako som už hovorila. Tvoj bicykel by sa potešil, keby si ho opäť vyviedla na denné svetlo.“

„Mami, už som ti to hovorila. Už ma bicyklovanie nebaví. Ale poteším ťa. Keď skončí seriál, vypnem telku a zájdem za Nikolou. Dlho som už u nej nebola. Popočúvame hudbu a potom pôjdeme do kina. Môže byť?“ Zapla televízor.

Mamička si vzdychla a vyšla z obývačky.

Klára dodržala slovo. Keď skončil seriál, obula sa a išla von. Cestu si užívala, bolo slnečné jarné popoludnie. Vo vzduchu bolo cítiť vôňu rôznych kvetov. Klára si povedala, že presvedčí Niku, aby sa išli prejsť. Tešila sa na ňu. Boli najlepšie kamarátky už od druhého ročníka.

Keď došla k Nikolinej bytovke, zazvonila. Čakala, ale nikto neotvoril. Skúsila teda Nike zavolať. Nedvíhala. Bolo to veľmi čudné, lebo Nika nosila mobil vždy zo sebou, zvuk mala aj v škole pustený naplno, preto sa Klára nikdy nemusela obávať, že jej nezdvihne. Teraz však nezdvíhala. Prečo? Čo sa stalo?

Z dverí vyšla nejaká suseda. Klára na ňu zavolala: „Prepáčte, neviete, či je Nika doma?

Suseda na ňu smutne pozrela. „Nie je, dieťa moje. Dnes ráno išla s rodičmi na onkológiu."

„Na onkológiu? Prečo? Niekoho tam majú?"

Suseda sa zhlboka nadýchla. „Nie, dušička, Nikolka sa tam bude liečiť."

Klára dostala závrat a nohy sa jej podlomili. Keby ju suseda nezachytila, spadla by. Nika a onkológia? To nešlo dokopy. Nika bola vždy veselá a svieža, plná života. Prečo to stretlo práve ju? Nikomu nič zlé neurobila. Na rozdiel od Kláry sa zdravo stravovala a pravidelne cvičila. Tak prečo? Prečo ona?

Keď prekonala prvotný šok, sadla si na chodník a rozplakala sa.

Suseda, ktorá bola mimochodom žena dobrého srdca, si sadla k nej a objala ju okolo pliec.

„Zlatíčko, netráp sa. Čítala som, že až sedemdesiat percent detí s rakovinou sa uzdraví. A Nikolka má veľké predpoklady, aby to prekonala."

Klára si utrela slzy. „Vážne?"

„Áno moja. Neplač. Všetko sa dobre skončí."

Klára sa postavila. „Ďakujem, teta, pomohli ste mi." A pobrala sa domov.

Doma išla rovno za mamkou. „Mami, už si to počula?"

Po mamičkinom líci stiekla slza. „Áno moja. Volala mi Nikolkina mamka. Ale odkiaľ to vieš ty?"

„Na tom nezáleží, ale čo hovorila Nikolina mamka?" Klára sa chcela dozvedieť viac.

„Je to zlé. Nádor už rástol niekoľko rokov a doteraz, kým sa neprejavili príznaky, sa na to neprišlo. Musí byť v nemocnici, chodiť na rôzne vyšetrenia a chemoterapiu, a aspoň mesiac neprijímať žiadne návštevy."

Klára vyskočila. „Takže nesmiem ísť za ňou?"

„Zatiaľ nie."

„Ale ja ju musím vidieť, mami!" Kláru zaštípali oči. „Musím jej povedať, že všetko bude v poriadku, že sa uzdraví a ..." Znovu mala oči plné slz.

Mamka ju zovrela v náručí. „Ja viem. Viem, ako sa cítiš."

Klára sa jej pozrela do očí. „Uzdraví sa?"

Mamka zaváhala. „Ja... neviem. Niektorí lekári tvrdili, že je už neskoro. Ale keby mali dosť peňazí na najkvalitnejšiu liečbu..."

„A majú?" prerušila ju Klára.

„Asi budú musieť predať byt aj auto, aby mali."

Klára sa rozvzlykala a začala nervózne chodiť hore-dole po byte. „Musím niečo urobiť. Nemôžem tu len tak sedieť a čakať. Musím jej pomôcť. Alebo ju nejako potešiť. Lenže ako? Ísť za ňou nemôžem. Kresliť neviem, nemôžem jej nakresliť obrázok. Kvôli škole nemôžem chodiť na brigádu a podporiť jej rodinu. Neviem nič robiť. Som neschopná kamarátka."

„Nehovor tak!" jemne ju hrešila mamka. „Niečo sa nájde. Porozmýšľame nad tým, dobre?"

A Klára, neschopná protestovať, prikývla.

Zvyšok dňa rozmýšľala, čo by mohla urobiť, ale nakoniec to preložila na druhý deň, lebo jej na rozum prichádzali samé nezmysly.

Večer čítala noviny. Listovala, a zrazu jej na niečo padol zrak. „Akcia Jazda pomoci. Bicyklujeme pre ľudí chorých na rakovinu. Cez víkend 3.-5. mája. Vítaní sú záujemcovia každého veku.“ Klára sa radostne zasmiala a išla vytiahnuť z pivnice už dávno nepoužívaný bicykel. „Nebaví ma to, ale kvôli Nike to urobím.“

V piatok ráno Klára s bicyklom stála na námestí. Rodičia ju vypýtali zo školy. Oni nešli, lebo si nemohli zobrať dovolenku. Kláru dali na starosť vedúcim skupiny. Bolo tu aj veľa iných ľudí, od žiakov základnej školy po dôchodcov. Klára vedela, že väčšina z nich má niekoho blízkeho na onkológii. Účastníci si totiž navzájom povedali, prečo a za koho sa chcú zúčastniť.

Klára už vedela, aká bude trasa. Bola opísaná v ozname v novinách. V piatok pôjdu po ceste zo Svidníka do Humenného. Tam už majú zriadené ubytovanie. V sobotu pôjdu do Prešova a v nedeľu druhou cestou späť do Svidníka. Kvôli deťom a dôchodcom sa bude jazdiť pomaly a každú hodinu sa bude zastavovať, možno aj viackrát.

Vyrazili. Napredovali rezkým, ale príjemným tempom. Kláru poháňalo vpred vedomie, že robí dobrú vec. A keďže bolo krásne počasie, začala si cestu užívať.

Prvé tri hodiny šliapala s energiou a občas sa s niekým pustila do reči. Ale slnko pražilo čoraz viac a Klára začala pociťovať únavu. Nezobrala si klobúk ani šiltovku. Teraz to ľutovala. Všetci ostatní mali. Rada by sa niekoho spýtala, či má niekto náhradnú pokrievku hlavy, ale hanbila sa. A navyše, nechcela, aby sa kvôli nej zastavovalo. Do najbližšej zastávky ostávalo dvadsať minút. Snáď to vydrží.

Keď si konečne dali prestávku, Klára unavene klesla do trávy a vypila skoro celú fľašu vody. Vedela, že by si mala vodu rozvrhnúť, ale bola príliš smädná. Našťastie vedúci ľuďom ukázali pramienok vody, kde si môžu doplniť zásoby.

Vyčerpanú Kláru si všimla vedúca Lucia.

„Kde máš šiltovku alebo niečo také?“ spýtala sa.

„Nemám,“ priznala sa Klára. „Nevzala som si.“

Lucia pokrútila hlavou. „Tak to si urobila hlúposť. Ale keď sa na teba tak pozerám, už si si to uvedomila, však?

Klára prikývla.

Lucia siahla do svojho ruksaka. „Nevadí. Pre istotu som zobrala aj niekoľko ďalších šiltoviek, pre podobné prípady. Môžem ti jednu požičať.“ A podala jej šiltovku. Klára si ju vďačne zobrala a nasadila na hlavu.

Zvyšok cesty prebehol bez väčších ťažkostí. Klára väčšinou rozmýšľala o Nike, ako sa má, či sa jej stav zlepšuje alebo nie. Už na budúci týždeň ju môže navštíviť. Veľmi sa na to tešila.

Keď cyklisti došli do Humenného, vedúci zorganizovali verejnú zbierku pre ľudí chorých na rakovinu. Klára nevedela, koľko nazbierali, ale vedela, že ľudí to zaujalo a niektorí by sa chceli pridať.

Skamarátila sa s chlapcom na zelenom bicykli – s Lukášom. Veľa sa s ním počas cesty aj v Humennom rozprávala. V ten deň Kláre povedal: „Celkom ťa obdivujem, že si sa kvôli kamarátke dala na niečo, čo nemáš rada.“ Klára mávla rukou. „Aj ty by si spravil čokoľvek na svete, aby si pomohol niekomu, koho máš rád. A čo sa bicyklovania týka... už nemôžem povedať, žeby som ho nenávidela. Má isté čaro.“

Nevedno, či si toto myslela aj na ďalší deň, lebo takmer celý deň pršalo. Našťastie Klára mala trochu prezieravosti a na cestu si pribalila pršiplášť, takže bola v suchu. S Lukášom sa smiala, že celá skupina vyzerá ako jazdiace sáčky. Okolo idúci vodiči áut na nich trúbili a priateľsky im mávali.

Pred Prešovom cez kvapky dažďa zasvietilo slnko a na oblohe sa objavila dúha. A tak cyklisti dorazili do Prešova v dobrej nálade.

Aj tu zorganizovali zbierku a Kláre sa zdalo, že dopadla ešte lepšie ako predchádzajúca. Tešilo ju, že ľudia majú pochopenie a súcit s chorými ľuďmi. Pravda, našli sa aj takí, čo ich spochybňovali a nadávali im. Vtedy to cyklistov trochu mrzelo.

Na tretí deň sa Klára zobudila so svalovkou. Ostatní pravdepodobne tiež, lebo už nenapredovali tak rýchlo ako včera. A možno preto, že bolo strašne veterno. Klára si pomyslela, že sa teraz častejšie strieda počasie ako v apríli. Už sa tešila domov. Tešila sa, ako táto akcia pomôže Nike a jej rodine.

Aby rýchlejšie ubehla cesta, cyklisti začali spievať. Aj Klára sa k nim pridala. Ľudia z okolitých dedín sa na nich pozerali, usmievali sa a kývali im.

Cesta naozaj zbehla rýchlejšie a ani sa nenazdali, už boli späť na námestí, od ktorého išli. Vedúci spočítali peniaze zo zbierok. Bola to obrovská suma a všetci radostne zajasali. Peniaze mali pomôcť tým, kvôli ktorým ľudia vrátane Kláry bicyklovali. Klára bola šťastná. Mala dobrý pocit z dobrého skutku. Aj ostatní boli na tom podobne. Navzájom si poďakovali za podporu a rozlúčili sa. Klára samozrejme vrátila Lucii šiltovku. Potom vysadla na bicykel, prišla domov privítať sa s rodičmi a hneď utekala k Nikolinej bytovke oznámiť Nikoliným rodičom tú radostnú správu.

Už z prahu dverí zvolala: „Nika sa vylieči! Z akcie Jazda pomoci dostane peniaze na kvalitnú liečbu!“ Bola taká natešená, že si nevšimla, že Nikolini rodičia sa tvária zvláštne.

Nakoniec to zbadala. „Čo sa deje? Vy sa netešíte?“

„Tešíme sa a sme ti veľmi vďační, Klárka,“ povedal Nikolin ocko „ale Nika už liečbu nebude potrebovať.“

Klára zalapala po dychu. „Čože?! Vari chcete povedať, že...“

„Áno. Nika... zo-zomrela dnes ráno.“

Klára skoro zamdlela. „Je to pravda?“ spýtala sa ticho.

„Áno, je,“ zašepkala Nikolina mamka.

Klára sa posadila. „Nemôžem tomu uveriť. Nestihla som ju ani navštíviť, ani sa s ňou rozlúčiť.“ Slzy sa jej natisli do očí.

Nikolin ocko podal Kláre akýsi papier. „Vlastne, toto ti zanechala.“

Klára sa pustila do čítania: „Najdrahšia Klári. Bola si tá najlepšia kamarátka, akú som si mohla kedy priať. Spomínam na všetko, čo sme zažili. Nebuď pre mňa smutná, mne už je dobre. Dopočula som sa, čo si pre mňa urobila. Veľmi ma to dojalo. Ďakujem Ti. Pomoc síce nebude pre mňa, ale to nevadí. V nemocnici som sa skamarátila s dievčaťom menom Mária. Tiež má rakovinu. Jej by si tie peniaze mohla dať namiesto mňa. Veľmi by som si to priala. Buď šťastná, Klári, a pomáhaj ľuďom. Mám Ťa veľmi rada. Nika.“

Klára pohladila list. Schová si ho ako najväčší poklad.

S pomocou Nikoliných rodičov našla Máriu, ktorú Nika spomínala a odovzdala jej peniaze na liečbu. Mária a jej rodina z vďačnosti len plakali a objímali Kláru.

A Klára si vtedy uvedomila, že chce ľuďom s rakovinou pomáhať viac. Preto, keď prišla domov, prekvapila svoju mamičku: „Mami, aj v júni bude podobná cyklistická akcia na podporu ľudí chorých na rakovinu. Môžem ísť?“